

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**76-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

ТОМ 1

14 травня – 23 травня 2024 р.

Багато що залежить і від того, хто і як психологічно схильний приймати ці рішення. За цим критерієм можна виділити п'ять психологічних типів:

– розумовий тип. Переважають деталізація рішення, їхнє узгодження, пророблення всіх етапів і вибір варіанта на основі глибокої інтелектуальної розробки;

– прагматичний тип. Переважають вольові рішення на основі здорового глузду й інтуїції; відбувається швидко і точно «влучення в ціль» завдяки відкиданню деталей;

– комплексивний тип. Переважає «коливальний настрій» у прийнятті рішення, що можуть і затягуватися, і прийматися, і скасовується в залежності від переживання власних проблем;

– посередницький тип. Переважають «м'які» рішення, що приймають думки працівників, у яких враховуються ті наслідки, що можуть позитивно або негативно відбитися на їхніх інтересах;

– евристичний тип. Переважають управлінські рішення, що можуть бути згенеровані по-новому; сильна віра в нову ідею ускладнює прогноз в оцінці їхніх наслідків.

Література:

1. Крикіна К.А. Вплив психологічних факторів на прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/24_2018_ukr/34.pdf

2. Менеджмент: теоретичні основи і практикум: уавчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / О. Гірняк, П. Лазановський. К. : Магнолія плюс; Львів: Новий Світ-2000, 2003. 334 с.

УДК 334.716:658.821

*С.Ю. Кулакова, к.е.н., доцент,
О.М. Житник, магістрантка
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕС СТРУКТУР

У сучасних умовах рушійною силою економіки, котра здатна забезпечити загальне соціально-економічне піднесення України, являється конкуренція. Вона змушує товаровиробників та інших учасників ринку покращувати стратегії власної господарської діяльності з метою здобуття конкурентних переваг. Конкурентоспроможність у свою чергу виступає узагальнюючим індикатором успіху суб'єкта господарювання як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Поняття конкурентоспроможності компанії є дуже складним, і немає чіткого визначення його суті. Водночас всі науковці вважають, що конкурентоспроможність підприємства не може бути без конкурентоспроможності його продукції [1-2].

Деякі науковці підходять до конкурентоспроможності з управлінської точки зору. Деякі – аналізують конкурентоспроможність з точки зору менеджменту. Економічні теорії конкурентних переваг змінювалися протягом останніх століть, але консенсусу серед авторів так і не було досягнуто.

Ми пропонуємо використовувати наступне визначення. Конкурентоспроможність бізнес-структури – це її здатність конкурувати у відповідній галузі за рахунок створення конкурентних переваг у різних видах господарської діяльності (управління, виробництво, персонал, маркетинг, фінанси та інновації). Серед науковців існують такі ж протиріччя щодо визначення та оцінки конкурентоспроможності підприємства. Показники, що використовуються у відомих методиках, зазвичай відображають найважливіші результати діяльності промислової організації, фактори зовнішнього середовища та потенціал розвитку. У науковій літературі виділяють наступні підходи до вимірювання конкурентоспроможності підприємств (табл. 1).

Визначення рівня конкурентоспроможності підприємства дає можливість його керівництву приймати відповідні рішення. Визначивши стан бізнесу та ринкову ситуацію, керівництво підприємства розробляє заходи, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності. До них відносяться, зокрема, заходи, спрямовані на зниження витрат підприємства та розширення асортименту продукції і послуг. Також приймаються рішення щодо стратегічного розвитку підприємства, зокрема щодо посилення інноваційної діяльності, розробки заходів з освоєння нових ринків, відкриття ринків збуту тощо.

Таблиця 1. Класифікація підходів до оцінки конкурентоспроможності підприємства

Назва підходу	Сутність
Структурний	Прийняття рішення щодо дотримання тієї чи іншої позиції на ринку, виходячи з рівня монополізації галузі (концентрація виробництва та капіталу, наявність бар'єрів для нових підприємств, які вступають до галузевого ринку тощо)
Ресурсний	Аналіз наявних ресурсів та ефективності їх використання
Ситуативний	Процес визначення оцінок результативності ринкових дій в конкретній ситуації, яка склалася на ринку
Цільовий	Процес визначення оцінок, які відображають економічні результати роботи підприємства у порівнянні з відповідними цільовими показниками конкурентів
Якісний	Дослідження конкурентоспроможності продукції підприємства, яка впливає на його загальну конкурентоспроможність

Теорія конкурентних переваг	Встановлення характеру переваги підприємства у порівнянні з конкурентами, що дає можливість визначити позицію підприємства на ринку
-----------------------------	---

Проведений аналіз показує, що не існує єдиного та універсального методу оцінки конкурентоспроможності підприємств. Тому рекомендується розглядати насамперед методи, які дозволяють отримати кількісні економічні показники.

Література

1. Семенова Т. В., Біленко О. А. Оцінка конкурентоспроможності промислового підприємства. *Економічний простір*. 2023. № 188. С. 137-141. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2023_188_25.

2. Сметанюк О. А., Цісар Д. О. Методи оцінювання конкурентоспроможності підприємств. *Ефективна економіка*. 2023. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_8_38.

УДК 339.92

*Т.К. Филипась, магістрант,
М.Б. Чижевська, к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В АНАЛІЗІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

В умовах постійних змін факторів конкурентоспроможності, а також відсутності чіткого механізму проведення стратегічного аналізу та управління діяльністю сільськогосподарських підприємств досить гостро постає питання вибору ефективного методу аналізу стану підприємства та його потенційних можливостей, а також покращення ефективності стратегічного менеджменту. Існує досить велика кількість методів економетрики, статистичних методів, за допомогою яких можна провести детальний аналіз стану показників діяльності сільськогосподарського підприємства. Проте аналіз, який проведений за допомогою вищезазначених методів не дає повного уявлення про структуру галузей підприємства та потенційні можливості господарства, які можна використати при проведенні ефективного аналізу та оцінюванні стану підприємства з метою досягнення максимальної інформатизації управлінського процесу [1].